

Program działalności

Środowiskowego Domu Samopomocy - typ B

Opracowano o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r. poz. 1508, ze zm.).
2. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1878).
3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238 poz. 1586 ze zm.).

Adresaci:

Środowiskowy Dom Samopomocy typu B w Częstochowie jest ośrodkiem wsparcia i stanowi jednostkę organizacyjną pomocy społecznej pobytu dziennego. Jest ogniwem oparcia społecznego 11 osób, przeznaczonym dla osób z niepełnosprawnością intelektualną – typ B.

Obszar realizacji programu:

Obszar realizacji programu to teren Gminy Miasto Częstochowa.

Źródło finansowania:

Finansowanie Środowiskowego Domu Samopomocy typu B w Częstochowie jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej. Dotacja na funkcjonowanie Domu przekazywana jest z Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego za pośrednictwem Urzędu Miasta Częstochowa.

Partnerami w szczególności są:

Gmina Miasto Częstochowa, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Dom Kultury, Placówki Oświatowe, Muzeum Częstochowskie, Partnerstwo na rzecz osób z niepełnosprawnością, organizacje pozarządowe; rodziny, opiekunowie i inne osoby bliskie; inne osoby lub podmioty działające na rzecz integracji społecznej uczestników, firmy i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Cele funkcjonowania Domu:

- 1) utrzymanie uczestników w ich naturalnym środowisku oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- 2) reprezentowanie interesów osób z niepełnosprawnością intelektualną w społeczności lokalnej oraz kształtowanie akceptującej postawy otoczenia wobec nich,
- 3) dążenie do pełnej integracji społecznej osób z niepełnosprawnością intelektualną poprzez ich czynne i aktywne uczestnictwo w życiu politycznym, kulturalnym i społecznym w lokalnym środowisku,
- 4) prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej, rozumianej jako zespół działań zmierzających do osiągnięcia przez użytkowników poprawy jakości życia, samodzielnego funkcjonowania oraz powstrzymania postępującej regresji poprzez zapewnienie wsparcia psychologicznego i terapeutycznego,
- 5) rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności wykonywanych czynności dnia codziennego, celem zapobiegania nawrotom społecznej dekompensacji.

Priorytetowe kierunki działań terapeutycznych Domu obejmują:

- 1) Kształtowanie i pogłębianie umiejętności samodzielnego funkcjonowania.
- 2) Kształtowanie i pogłębianie umiejętności interpersonalnych.
- 3) Rozwijanie zainteresowań i inspirowanie do nowych form aktywności.
- 4) Wsparcie w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Praca terapeutyczna Domu realizowana będzie poprzez:

- 1) Realizację treningów samoobsługi i zaradności życiowej w celu prawidłowego funkcjonowania w codziennym życiu.
- 2) Realizację terapii zajęciowej.
- 3) Realizację działań towarzyszących w szczególności poprzez:
  - a) cykliczną organizację spotkań integracyjnych, imprez o charakterze kulturalno – oświatowych, sportowych,
  - b) udział w wyjazdowych spotkaniach integracyjnych, konkursach, festiwalach.

Inne działania, w szczególności poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, placówkami oświatowymi i innymi organizacjami, instytucjami i osobami działającymi na

rzecz integracji społecznej lub świadczącymi usługi dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Realizacja celów i zadań:

- 1) Ogólne usprawnianie, rozwój umiejętności życia codziennego.
- 2) Opanowanie czynności przysposabiających do pracy.
- 3) Przystosowanie do życia w społeczeństwie.
- 4) Usprawnianie sposobu komunikowania się z otoczeniem.
- 5) Rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych umożliwiających podjęcie pracy zarobkowej bądź szkolenia zawodowego.

Zajęcia prowadzone będą w następujących pracowniach:

- 1) Pracowni kulinarnej,
- 2) Pracowni rękodzieła,
- 3) Pracowni artystycznej,
- 4) Pracowni komputerowej.

Instruktorzy terapii zajęciowej/ terapeuci dostosowują treści, metody i organizację zajęć do możliwości psychofizycznych uczestników. Każdy uczestnik traktowany jest indywidualnie, podmiotowo. Dla każdego uczestnika opracowywany jest Indywidualny Plan Postępowania Wspierająco – Aktywizujący zgodnie z jego potrzebami i możliwościami psychofizycznymi. Postępowanie wspierające jest zindywidualizowane i oparte na elastycznym, długotrwałym procesie terapeutycznym.

I. Środowiskowy Dom Samopomocy typu B

Program działalności – oferta dla uczestników Domu typu B jest skierowana dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Niepełnosprawność intelektualna to zaburzenie neurorozwojowe, które charakteryzuje się istotnymi ograniczeniami w obszarach takich jak funkcjonowanie intelektualne oraz zachowania adaptacyjne.

Dom typu B w swoim programie działalności zakłada następujące cele:

- 1) zapewnienie komunikacji obopólnej, zrozumienia, nauki odmiennych kodów,

- 2) zapewnienie uwagi skierowanej na człowieka i jego potrzeby oraz chęci poznania go, rozpoznawanie potrzeb,
- 3) zapewnienie miejsca, gdzie można się wyciszyć, można czuć się bezpiecznie,
- 4) bardzo ważne jest wytyczenie jasnych zasad, granic tego, co wolno robić, a czego nie,
- 5) zapobieganie alienacji dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną w czterech ścianach rodzinnego domu,
- 6) zmianę postrzegania i wizerunku osób z niepełnosprawnościami w środowisku bez względu na przyczynę niepełnosprawności,
- 7) integrację społeczną,
- 8) wzmacnianie wiary w możliwości i wartość każdego człowieka oraz kreowanie pozytywnego myślenia,
- 9) rozwijanie empatii,
- 10) stymulowanie ogólnego rozwoju osoby z niepełnosprawnością,
- 11) podtrzymywanie i rozwijanie już nabytych umiejętności radzenia sobie w życiu codziennym,
- 12) usprawnianie koordynacji wzrokowo – ruchowej,
- 13) wzbogacanie zasobu słownictwa i pamięci słownej,
- 14) ćwiczenia motoryczne, manualne,
- 15) rozwijanie funkcji poznawczych,
- 16) motywowanie do podjęcia aktywności własnej,
- 17) zapewnienie możliwości dzielenia się swoimi przeżyciami oraz poszukiwaniem rozwiązań,
- 18) poprawę wzajemnych relacji interpersonalnych.

Dom typu B realizuje swoje cele poprzez stosowanie różnorodnych narzędzi potrzebnych do pracy.

Program działania Domu typu B przewiduje następujące obszary działania i formy zajęć:

- 1) terapia zajęciowa w pracowniach kulinarnej, rękodzieła, artystycznej i komputerowej z wykorzystaniem różnych metod pracy,

- 2) trening funkcjonowania w codziennym życiu, w tym: trening dbałości o wygląd zewnętrzny, trening nauki higieny, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych, trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi;
- 3) trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, w tym: kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, w instytucjach kultury. Dodatkowo, trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej;
- 4) trening umiejętności spędzania czasu wolnego, w tym: rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, internetem, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych;
- 5) poradnictwo psychologiczne;
- 6) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych;
- 7) pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia;
- 8) niezbędną opiekę,
- 9) terapię ruchową, w tym: zajęcia sportowe, turystykę i rekreację;

Założone efekty działań terapeutycznych oraz treningów u uczestników:

- 1) Wzrost komunikacji obopólnej, zrozumienia, nauki odmiennych kodów.
- 2) Wzrost aktywności psychoruchowej oraz sprawności fizycznej.
- 3) Wzrost umiejętności nawiązywania kontaktów interpersonalnych (nawiązywanie i podtrzymywanie rozmowy, umiejętność funkcjonowania w grupie, podejmowanie aktywnych działań, wywiązywanie się z obowiązków).
- 4) Poprawa samooceny.
- 5) Wzrost zainteresowania aktywnym sposobem spędzania czasu wolnego.
- 6) Nabycie umiejętności radzenia sobie z własnymi emocjami.
- 7) Wzrost poczucia własnej wartości.
- 8) Udoskonalenie procesów poznawczych.
- 9) Wzrost wiary we własne siły, możliwości.
- 10) Wzrost zasobu słownictwa.

11) Udoskonalenie czynności samoobsługowych.

Kierunki rozwoju:

Dla prawidłowego funkcjonowania Środowiskowego Domu Samopomocy typu B w Częstochowie niezbędne jest podejmowanie następujących działań:

- 1) Stałe podnoszenie kwalifikacji przez kadre Domu (dbanie o rozwój zawodowy: studia, studia podyplomowe, studia z projektów unijnych, szkoły policealne – kierunkowe; udział w konferencjach, warsztatach, kursach i innych formach kształcenia; udział w szkoleniach zewnętrznych – w ramach posiadanych środków oraz udział w szkoleniach bezpłatnych; udział w szkoleniach wewnętrznych; wyszukiwanie niezbędnych informacji przy pomocy Internetu). Osoby pracujące z osobami z niepełnosprawnością intelektualną muszą umieć prawidłowo reagować na ich potrzeby, radzić sobie z wymuszeniami, próbami zarządzania innymi, reagować i nie wzmacniać uciążliwych zachowań.
- 2) Roczne podsumowanie efektów bezpośredniej pracy z uczestnikiem – realizacja planów wspierająco-aktywizujących.
- 3) Okresowa ocena uczestników raz na pół roku.
- 4) Sporządzanie notatek obejmujących pracę zespołu wspierająco-aktywizującego - z obserwacji, rozmów, dotyczące aktywności i zachowań uczestnika, motywacji do udziału w zajęciach, innych podejmowanych działań w ramach realizacji planowanych działań zespołu).
- 5) Wspieranie uczestników w rozwoju ich samorządności i zaradności – współpraca z Radą Uczestników.
  - a) Współpraca z lokalnymi mediami, urzędami, instytucjami i organizacjami.
  - b) Wykorzystanie nowoczesnych nośników informacji do działań edukacyjnych, informacyjnych promujących działalność ośrodka.
  - c) Spotkania integracyjne w placówkach kulturalno – oświatowych.
  - d) Propagowanie idei ŚDS w środowisku lokalnym, zachęcanie do udziału w zajęciach potencjalnych kandydatów.
  - e) Opracowanie ulotek informacyjno-edukacyjnych na temat usług świadczonych w ŚDS, zamieszczanie plakatów informacyjnych o ŚDS w urzędach i instytucjach.

- f) Organizacja imprez integracyjno-edukacyjnych oraz sportowych, włączanie się do podobnych działań w środowisku.
- g) Promocja zdrowia psychicznego, motywowanie do aktywności poprzez konkursy z wiedzy i konkursy plastyczne.
- h) Promowanie uczestników w trakcie imprez integracyjnych na terenie ŚDS i poza nim: kiermasze, wystawy prac uczestników.
- i) Włączanie uczestników do nowych zajęć na terenie ośrodka i wokół niego w celu wyrabiania i doskonalenia nawyków związanych z pracą.
- j) Doskonalenie umiejętności związanych z życiem codziennym.
- k) Motywowanie uczestników do korzystania z oferty usług w ŚDS.

Kryteria oceny realizacji programu:

Ocena efektów dokonywana jest w oparciu o dokumentację indywidualną oraz zbiorczą uczestników.

Dokumentację indywidualną uczestnika stanowi: kopia decyzji kierującej do Domu, kopia orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, Indywidualny Plan Postępowania Wspierająco – Aktywizującego opracowany na określony przedział czasowy, okresowa ocena uczestników dokonywana raz na pół roku, zaświadczenia lekarskie, opinie specjalistów, notatki pracowników zespołu wspierająco – aktywizującego dotyczące aktywności uczestnika, jego zachowań, motywacji do udziału w zajęciach oraz inne dokumenty niezbędne i mające zastosowanie przy opracowywaniu IPPWA.

Dokumentacja zbiorcza zawiera: ewidencję uczestników, do której wpisuje się: imię i nazwisko uczestnika, datę i miejsce urodzenia wraz z numerem PESEL, adres zamieszkania, imię i nazwisko opiekuna, adres zamieszkania i numer telefonu opiekuna, datę przyjęcia uczestnika do Domu, okres i przyczynę dłuższej niż dwutygodniowej nieobecności w Domu, inne informacje związane ze stanem zdrowia uczestnika, w zakresie niezbędnym z punktu widzenia organizacji i funkcjonowania Domu; obecności uczestników w Domu potwierdzane są na liście codziennie podpisem przez uczestników bądź upoważnionego pracownika. Codziennie, na bieżąco pracownicy zespołu wspierająco – aktywizującego dokumentują swoją pracę w dziennikach zajęć w których odnotowuje się prowadzone zajęcia,

do których wpisuje się imiona i nazwiska uczestników, plan zajęć wspierająco – aktywizujących, imiona i nazwiska osób prowadzących zajęcia, tematykę zajęć i sposób realizacji, ewentualne uwagi o realizacji zajęć i aktywności uczestników, ważne z punktu widzenia przebiegu IPPWA.

MONITORING I EWALUACJA:

Miesięczne informacje z działalności Domu, roczne sprawozdania merytoryczne i finansowe, dane jakościowe i ilościowe – spotkania, obserwacje, analizy Indywidualnego Planu Postępowania Wspierająco – Aktywizującego, kryteria efektów bezpośredniej pracy z adresatami programu oraz realizacja rocznego planu pracy (szczegóły realizacji Programu zawiera Plan Pracy Środowiskowego Domu Samopomocy typu B rokrocznie opracowywany i ewaluowany).

Prezes Zarządu
Stowarzyszenia "DAJ MI CZAS"

Roman Kowalczyk

p.o. KIEROWNIKA
Środowiskowego Domu Samopomocy
mgr Stanisław Kocik